

ban megtartott ülésén elfogadta a munkaprogramot és a „project” ekkor kapta a 299. sorszámot.

Az IGCP 299 terv hivatalos elnevezése angolból fordítva: „Földtan, éghajlat, hidrológia és a karsztformák”. A téma bővebb kifejtése: a földtani, éghajlati és víztani tényezők hatása a karsztformákra, ezek környezeti és gazdasági összefüggései. Első része tehát a karsztgeomorfológia területét öleli fel, de jóval tágabb körben, az egész emberi társadalom szempontjából vizsgálja a karsztokkal kapcsolatos problémákat.

Az IGCP 299 ötévi időtartamú kutatási program (1990-94). Központja Kinában van (*The Institute of Karst Geology, 541004 Guilin, Guangxi, CHINA*), összefogó vezetője a javaslattevő Yuan Daoxian professzor. A program végrehajtásába Yuan Daoxian felkérésére az egész világ szinte valamennyi neves karsztológusa és speleológusa bekapcsolódott. Számos országban léte-

sült IGCP 299 munkacsoport, 1990 folyamán a magyarországi csoport is megszerveződött. Mivel a magyar kutatók egymástól meglehetősen elkülönülő témakörben dolgoznak, a magyar nemzeti IGCP munkacsoport két alcsoportra tagozódik. Az első alcsoport a hidrotermális karsztok összehasonlító vizsgálatával foglalkozik. Tagjai: Kraus Sándor, Nádor Annamária és Takácsné Bolner Katalin geológusok. A másik alcsoport egy világméretű karsztos adatbázis programon dolgozik, ennek tagjai: Balázs Dénes geográfus, Martinovich Sándor térképész, Szablyár Péter mérnök és Székely Kinga geográfus. A csoportok az érdeklődő szakemberek önkéntes társulásai az összefogott kutatómunka érdekében, bárki csatlakozhat hozzájuk, aki önzetlenül, ellenszolgáltatás nélkül hajlandó dolgozni a célul kitűzött feladatok megoldásában.

Az IGCP 299 terv keretében a következő években számos nemzetközi tanácskozást és terepi tanulmányutakat szerveznek Földünk különböző klímaövezeteiben. A legközelebbi szimpózium és terepmunka Kinában lesz 1991. július 10. és augusztus 1. közt. A kutatási program fontosabb eredményeiről a Guilinban kiadásra kerülő „IGCP 299 NEWSLETTER” füzetei számolnak be, de a Karszt és Barlangban is helyet szorítunk a jelentősebb közleményeknek.

Általános vélemény a szakemberek körében, hogy a meghirdetett IGCP 299 program végrehajtása jelentős lépéssel viheti előre a karszttudomány fejlődését, és nagy segítséget nyújthat a még meglehetősen szétforgácsolt kutatómunka nemzetközi összehangolásához.

Dr. Balázs Dénes

A VILÁG LEGNAGYOBB BARLANGJAI

A Budapesten megrendezett X. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus jó alkalmat kínált arra, hogy a világ legjelentősebb „karsztállamainak” megjelent képviselői újra összeállítsák Földünk leghosszabb és legmélyebb ismert barlangjainak listáját. A kutatások 1989. március 31-i pillanatnyi állása szerinti jegyzékeket alább közöljük. Az adatok változékonyságára jellemző, hogy a barlangok sorrendje a kongresszus időtartama alatt is többször módosult.

Emlékeztetjük kedves olvasóinkat, hogy a *világ leghosszabb barlangjairól* az első jegyzék az 1965. II. számban jelent meg (88. oldal) dr. Dénes György összeállításában. Az akkori ismereteink szerint – a Jugoszláviában rendezett IV. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus idején – még egyetlen barlang hossza sem haladta meg a bűvös 100 km-t. Akkor a Hölloch volt a világelső 81 km-es hosszával, és a Baradla-Dómica-barlangrendszer a 8. helyen állt (22 km). Bár az utóbbi hossza is valamelyest növekedett azóta, csak részletesebb jegyzékeken található meg a neve valahol az 50–60. hely körül.

A *világ legmélyebb barlangjainak* jegyzékét először Schönviszky László adta közre a Karszt és Barlang 1962. II. füzetében (77. oldal). Ebben még a Gouffre Berger vezette a listát 1122 m-ével; húsz évvel ezelőtt ez

volt az egyetlen 1 km-nél mélyebb ismert barlang. Azóta az ezer méteresek listája 35-re bővült, a hajdani első pedig a 8. helyre csúszott le (jegyzékünkben Rhododendrons-Berger néven szerepel).

Földünk leghosszabb ismert barlangjai 1989. március 31-én

1. Mammoth Cave System, Kentucky, Egyesült Államok	530 000 m
2. Optimiszticeszkaja, Ukrajna, Szovjetunió	165 000 m
3. Hölloch, Svájc	133 050 m
4. Jewel Cave, South Dakota, Egyesült Államok	123 050 m
5. Siebenhengste-Hohganthöhlen-system, Svájc	kb. 110 000 m
6. Ozernaja, Ukrajna, Szovjetunió	107 000 m
7. Système de la Coume d'Hyuernède, Haute-Garonne, Franciaország	90 496 m
8. Sistema de Ojo Guarena, Burgos, Spanyolország	89 071 m
9. Wind Cave, South Dakota, Egyesült Államok	82 074 m
10. Zoluska, Ukrajna, Szovjetunió	82 000 m

11. Fisher Ridge Cave System, Kentucky, Egyesült Államok	71 500 m	5. Sznyezsnaja, Bzibszkij-fennsík, Abházia, Szovjetunió	-1370 m
12. Friars Hole Cave System, West Virginia, Egyesült Államok	68 824 m	6. Sistema Huautla, Oaxaca, Mexikó	-1353 m
13. Easegill Cave System, Cumbria-Lancashire, Nagy-Britannia	63 600 m	7. Réseau de la Pierre Saint-Martin, Francia/Spanyolország	-1342 m
14. Sistema Purificación, Tamaulipas, Mexikó	61 583 m	8. Réseau Rhododendrons-Berge, Isère, Franciaország	-1241 m
15. Organ Cave System, West Virginia, Egyesült Államok	60 510 m	9. Sistema Cuicateca, Oaxaca, Mexikó	-1242 m
16. Gua Terengair (Gua Air Jernih), Sarawak, Malaysia	59 260 m	10. Iljuhin, Arabika-fennsík, Abházia, Szovjetunió	-1240 m
17. Hirlatzhöhle, Oberösterreich, Ausztria	57 000 m	11. Schwersystem, Salzburg, Ausztria	-1219 m
18. Mamo Kananda, Southern Highlands, Pápua Új-Guinea	54 800 m	12. Complesso Corchia-Fighiera, Toscana, Olaszország	-1215 m
19. Système de la Dent de Crolles, Isère, Franciaország	54 094 m	13. Gouffre Mirola, Haute Savoie, Franciaország	-1211 m
20. Kapkután, Üzbegisztán, Szovjetunió	54 000 m	14. Sistema Aranonera, Huesca, Spanyolország	-1185 m
21. Red del Silencio, Cantabria, Spanyolország	53 000 m	15. Dachstein-Mammuthöhle, Oberösterreich, Ausztria	-1180 m
22. Lechugilla Cave, New Mexico, Egyesült Államok	53 000 m	16. Sistema Soaso, Huesca, Spanyolország	-1169 m
23. Sistema Huautla, Oaxaca, Mexikó	52 111 m	17. Jubileumsschaft, Salzburg, Ausztria	-1173 m
24. Réseau de la Pierre Saint-Martin, Francia/Spanyolország	51 200 m	18. Sima 56 de Andara, Cantabria, Spanyolország	-1169 m
25. Raucherkarhöhle, Oberösterreich, Ausztria	48 033 m	19. Anou Ifllis, Djurdjura, Algéria	-1159 m
26. Réseau de l'Alpe, Isère/Savoie, Franciaország	46 173 m	20. Gouffres du Bracas de Thurugne No.6., Pyrénées-Atlantiques, Franciaország	-1157 m
27. Crevice Cave, Missouri, Egyesült Államok	45 385 m	21. Sistema Badalona, Huesca, Spanyolország	-1149 m
28. Complesso Corchia-Fighiera, Toscana, Olaszország	44 444 m	22. Sistema del Xitu, Asturias, Spanyolország	-1148 m
30. Ogof Ffynnon Ddu, South Wales, Nagy-Britannia	43 000 m	23. Axemati, Puebla, Mexikó	-1130 m
31. Eisriesenwelt, Salzburg, Ausztria	42 000 m	24. Kujbisevszkaja, Arabika-fennsík, Abházia, Szovjetunió	-1110 m
32. Bolsája Oreznaja, Szovjetunió	41 000 m	25. Schneeloch, Salzburg, Ausztria	-1101 m
		26. Sima G.E.S.M., Malaga, Spanyolország	-1098 m
		27. Jägerbrunntragsystem, Salzburg, Ausztria	-1078 m
		28. Sistema Ocotempa, Puebla, Mexikó	-1063 m
		29. Pozo della Neve, Molise, Olaszország	-1050 m
		30. Herbsthöhle, Ausztria	-1020 m
		31. Torca de Urriello, Cantabria, Spanyolország	-1020 m
		32. Siebenhengste-Hohganthöhlsystem, Svájc	-1020 m
		33. Abisso Ulivifer, Toscana, Olaszország	-1017 m
		34. Lamprechtsofen, Salzburg, Ausztria	-1005 m
		35. Système de la Coume d'Hyouernède, Haute-Garonne, Franciaország	-1004 m

Földünk legmélyebb ismert barlangjai 1989. március 31-én

1. Réseau Jean-Bernard, Haute-Savoie, Franciaország	-1535 m
2. Pantjuhin, Bzibszkij-fennsík, Abházia, Szovjetunió	-1508 m
3. Laminako ateah, Navarra, Spanyolország	-1408 m
4. Sistema del Trave, Asturias, Spanyolország	-1380 m

DÉLKELET-ÁZSIA ÉS ÚJ-GUINEA LEGHOSSZABB ÉS LEGMÉLYEBB BARLANGJAI

Földünknek ez a térsége speleológiai szempontból máig is a legkevésbé ismert része. Hatalmas karsztvidékek húzódnak például Borneó (Kalimantan) és Új-Guinea belsejében, ahova eddig nem jutottak el a külföldi expedíciók, míg a helybeliek részéről még nem alakult ki az igény barlangok kutatására. Ezért az alábbi lista még távolról sem teljes, és a már összegyűjtött

adatok is gyorsan változnak. Példa erre a Karszt és Barlang jelen számában ismerttetett *Mulu Caves '88 expedíció*, melynek eredményeképpen egy sarawaki barlang került a leghosszabb barlangok listája élére. A jegyzék összeállítója, *Heinrich Kusch (Graz)* megállapítja, hogy 1981–88 között a délkelet-ázsiai térség ismert barlangjainak hossza megduplázódott, és szinte minden